

AKTIV LANDSBYGD

Till Södermanlands lantbruk och landsbygd | #01 2018

Kompetensutveckling

Fårkurser
2018-2019

Landsbyggs-
programmet

Godkänd
program-
ändring

Dags att
ansöka!

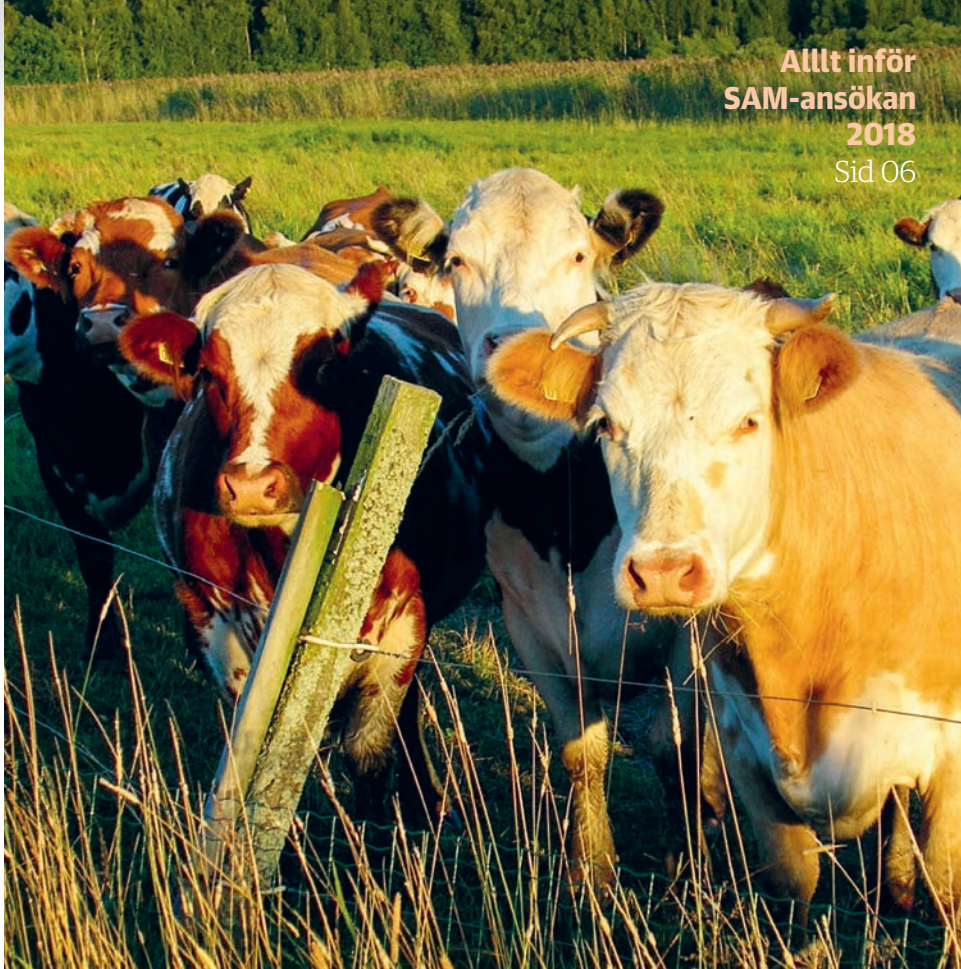
SAM-ansökan 2018

JORDBRUKARSTÖD

Nyheter i SAM Internet | Viktiga datum | Utbetalningar

Allt inför
SAM-ansökan
2018
Sid 06

Utökad
skydds jakt
på kron- och
dovhjorts kalv
Sid 20

Nästa nummer
kommer ut
i juni

Nr 01 2018

- 03** Ledare
- 04** Anläggande och restaurering av våtmarker
- 05** Synemän i länet
- 06** SAM-ansökan 2018
- 11** Utbetalningar
- 12** Programändring godkänd
- 13** Minska utsläppet
- 14** Vattenveckan
- 14** Gröna näringar
- 16** Rovdjursinventering
- 18** Dovhjortsprojektet
- 19** Afrikansk svinpest
- 20** Utökad skydds jakt
- 21** Märkningsutrustning
- 22** Kompetensutveckling
- 24** Fyra frågor...

Fårkurser i Mälär-
Hjälmarregionen
2018-2019
Sid 22

Ledare

På Nytt

Nu är våren äntligen på gång och växtligheten börjar så smått spira med sin intensivt ljusgröna färg igen. Ett annat vårtecken är alla djurungar, både vilda och tama, som kommer den här årstiden och på vingliga ben tar sina första stapplande steg ut i livet. Ljuset och värmen som återvänder efter en lång vinter gör underverk och får oss alla att vakna lite på nytt igen. Välkommen våren!

På nytt papper och med nytt format presenteras det här numret av Aktiv landsbygd. Hädanefter trycks Aktiv landsbygd på ett miljöcertifierat papper och på ett mer miljöanpassat sätt än tidigare. Tidningens layout har också fått en ansiktslyftning så att den ska bli mer lättläst. Detta för att du som läsare ska få ut maximalt av din tid du tillbringar med tidningen. Ambitionen är att informationen ska vara lättillgänglig och relevant utifrån dina behov. Hoppas du gillar den!

Tiden går fort när man har roligt. Jag har varit hela nio år på länsstyrelsen. Det har varit en lärorik tid och många möten med fantastiska människor som brinner för lantbruk och landsbygd. Det har varit inspirerande att följa utvecklingen av den digitala utbyggnaden av bredband och följa satsningar på service på landsbygden. Mat och livsmedelsproduktion har stått i fokus och arbetet inom Stolt Mat har kommit långt. Nu startar framtagandet av en regional livsmedelsstrategi och flera projekt med anknytning till genomförandet som ska innefatta hela livsmedelskedjan från jord till bord. Många spännande saker på gång alltså!

Nu är det dock tid för mig att gå vidare och starta upp på nytt arbete. Jag går till ett jobb inom branschen så vi kanske ses någon gång framöver i min nya roll. Jag kommer sakna alla duktiga och ambitiösa medarbetare på landsbygdsenheten och tackar dem för ett gott samarbete genom åren. Tack för mig och på återseende!

Ulrika Lundberg

Ulrika Lundberg
Landsbygdsdirektör

ulrika.lundberg@lansstyrelsen.se

Glad påsk!

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Länsstyrelsen Södermanlands län

Länsstyrelsens växel	010-223 40 00
Jordbrukarstöd/SAM Internet	0771-67 00 00
Djurskydd jourtelefon	010-223 41 50
Rovdjur jourtelefon	010-223 41 80
Rovdjursobservationer	www.skandobs.se

Landsbygdsdirektör, chef för Landsbygdsenheten

Ulrika Lundberg

Jordbrukarstöd

Susanna Alanko, Malin Almquist, Carolin Engström, Christina Erdtman Johansson, Matilda Eriksson, Johan Moberg, Janni Servin, Petter Steen, Martin Tärning

Landsbygdsutveckling

Jenny Askenfelt, Elin Ehrén, Marcus Forss, Klas Fredriksson, Kajsa Karlsson, Tove Lund, Jan Petersson, Monika Pettersson, Helena Söderlund

Jakt och viltförvaltning

Lovisa Häggström, Josefin Linusson, Viktor Tylstedt, Johan Varenius

Veterinära funktionen

Ann Jaconelli, länsveterinär
Marie Larsson, länsveterinär
AnnaMaria Estensson

Förprovning av djurstallar

Malin Nilsson, Kristina Thunström

Djurskydd

Fredrik Berg, Kim Björk, Jennie Eklund, Caroline Engström, Matilda Eriksson, Kristina Holmström, Ulrike Segerström, Monica Ångehult

Våra e-postadresser

fornamn.efternamn@lansstyrelsen.se
Undantag från principen kan förekomma då den är gemensam för hela landet.

Landsbygdsenheten

Besöksadress: Stora Torget Nyköping
Postadress: 611 86 Nyköping

Brev som gäller jordbrukarstöd (SAM-ansökan) ska skickas till:

Länsstyrelsen i Södermanlands län, FE 13,
Box 204, 826 25 Söderhamn

Brev som gäller projekt- och företagsstöd samt miljöinvesteringar ska skickas till:

Länsstyrelsen i Södermanlands län, FE 34,
Box 204, 826 25 Söderhamn

AKTIV
LANDSBYGD

Aktiv Landsbygd utkommer med fyra nummer 2018 och utges av Länsstyrelsen i Södermanlands län

Redaktion: Helena Larsson, Monika Pettersson, Matilda Eriksson och Jenny Askenfelt
aktivlandsbygd.sodermanland@lansstyrelsen.se

Produktion: Ditt Kreativa Team i Nyköping AB

Omslagsbild: Martina Hallström

Tryck: TMG Taberg. Tryck och papper är Svanenmärkt

Anläggande och restaurering av våtmarker

Nya medel
att söka!

Tre år framåt satsas det 200 miljoner kronor årligen på våtmarker. Med start 2018 kan ett nytt bidrag sökas från länsstyrelsen för anläggande och restaurering av våtmarker.

Text: Johanna Öhr Foto: Matilda Markne

Syftet med våtmarkssatsningen är främst att stärka landskapets egen förmåga att hålla kvar och balansera vattenflöden samt öka tillskottet till grundvattnet. Satsningen ska också bidra till ökad biologisk mångfald, minskad klimatpåverkan, minskad övergödning och klimatanpassning.

Pengar från våtmarkssatsningen kommer att fördelas inom ramen för lokala naturvårdsprojekt (LONA). Det är alltid kommunen som står för LONA-ansökan till länsstyrelsen men själva projektet kan drivas av föreningar eller enskilda personer. Om du har idéer om våtmarksprojekt att söka LONA-bidrag för bör du vända dig till din kommun så snart som möjligt.

Det går att söka bidrag både för faktiska åtgärder och för förberedelsearbeten så som kunskapsuppbyggnad och framtagande av underlag för de miljöbalksprövningar som kan behövas. För våtmarksprojekt kan bidrag på upp till 90 procent av totalkostnaden för åtgärden beviljas. Projekttiden kan vara upp till fyra år. Det är prioriterat att få rätt våtmark på rätt plats och bidraget är inte knutet till någon specifik landskapstyp.

I en första omgång ska ansökningar vara inkomna 10 april och en andra ansökningsomgång kommer i höst, med sista ansökningsdatum 1 oktober. Inför 2019 är sedan ansökningsdatum 1 december 2018.

Inspireras av andra LONA-projekt

Mer information om LONA och våtmarkssatsningen hittar du på Naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se/LONA. Där finns också länk till LONA-registret där projektansökan görs. I registret kan du hitta tusentals LONA-projekt, både pågående och avslutade, som kan ge inspiration och idéer till nya projekt. Information om LONA finns också på länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/sodermanlan ■

För mer information kontakta:

Bo Westman, bo.westman@lansstyrelsen.se
Jan Hägg, jan.hagg@lansstyrelsen.se
Johanna Öhr, johanna.ohr@lansstyrelsen.se

Synemän i länet

Text och foto: Klas Fredriksson

I ett arrendeförhållande är det viktigt att arrendeställets skick fastställs vid arrendeperiodens början och slut, avseende byggnader, mark och anläggningar, oavsett om det är ett gårdsarrende eller sidoarrende. Det ger ett bra kunskapsunderlag för att formulera villkoren i arrendekontraktet.

Ett arrendeförhållande som är klart och tydligt från början är ofta en trygghet. Det kan undanröja anledningar till tvister om arrendeställets skick. Själva synen/ synehandlingen är endast ett hjälpmedel för att kunna göra avräkning. Utifrån

synen skall parterna kunna göra en ekonomisk avräkning av brister och förbättringar av arrendestället jämfört med arrendeperiodens början.

Länsstyrelserna auktoriserar synemän i varje län. Länsstyrelsen har förklarat nedan angivna personer behöriga att hålla syn. Synemännen utses för en tid om tre år för varje gång. De flesta synemän är organiserade i Sveriges synemannaförbund och i Södermanlands län är Jonas Kullgren ordföranden. Du kan läsa mer på www.synemannaforbundet.se ■

Miljöinvestering våtmarker

Det finns i landsbygdsprogrammet 2014–2020 möjlighet att söka miljöinvestering för anläggning eller restaurering av våtmark.

För att söka miljöinvesteringsstöd krävs att den planerade våtmarken ligger i jordbrukslandskapet. Det innebär att det i våtmarkens tillrinningsområde ska finnas en ej försumbar andel betesmark eller framförallt åkermark.

Ansökan om miljöinvestering kan göras av myndighet, företag eller privatperson. När våtmarken är slutbesiktad av länsstyrelsen ska den omfattas av ett jordbruksblock med ägoslag våtmark. Blocket får ett åtagande att skötas enligt vissa villkor i minst fem år och ansökan om miljöstöd görs via SAM-ansökan. Det ska generera en årlig utbetalning på minst 1000 kronor.

För mer information kontakta:
Martin Tärning,
martin.tarning@lansstyrelsen.se

Namn	Telefonnummer	Mobilnummer	Förordnad tom.
Dag von Bothmer, Malmköping	0157-224 63.....	070-655 17 74.....	2019-02-09
Eva von Heideken, Malmköping....	0157-441 18	070-594 41 18	2019-02-09
Fredrik Jerlström, Nyköping.....	0155-21 59 69.....	070-378 76 70	2019-02-09
Jonas Kullgren, Flen		070-730 55 90	2019-02-09
Sören Forss, Björnlunda	0158-200 17	070-607 67 68	2020-01-20
Petra Odén, Kvikksund	016-34 24 30	070-658 48 11	2020-02-02
Torbjörn Jarl, Stallarholmen.....	0152-234 35.....	070-631 75 56	2020-01-20
Bo Karjer, Stallarholmen	0152-405 83.....		2020-01-20
Mats Engquist, Enköpings-Näs.....		070-604 42 83.....	2018-04-27
Oscar Dieden, Katrineholm		070-291 91 03	2018-04-27
Mattias Wistrand, Stora Sundby		070-694 63 84	2018-04-27

SAM- ANSÖKAN 2018

Nu är det dags att söka jordbrukarstöd för 2018. I år är ansökansperioden något kortare än tidigare och sista ansökningsdag är torsdag 12 april.

Text: Jordbrukarstöd Foto: Länsstyrelsen i Södermanlands län

Nyheter i SAM Internet

Högre krav på noggrannhet och skiftens kvalitet. Jordbruksverket har i år gjort en del ändringar när det gäller uppgifter du hämtar från föregående år. Det innebär skärpta krav på hur mycket ett skifte får ligga utanför blockets gräns och hur mycket skiftena får överlappa inom blocket samt att det inte får skilja mer än 0,3 hektar mellan det ritade skiftet och den angivna skiftesarealen i Ange gröda och stöd.

Skiften med markklasser på blocket autoritas när du hämtar uppgifter från föregående år.

En varning dyker upp direkt i kartan om du försöker ta bort ett block som ligger i Natura 2000-område.

I år visar SAM Internet föregående års ekologiska fokusareal på skiftet i Ange gröda och stöd. Nu kan du också se totalt angiven ekologisk fokusareal i procent i rapporten Underlag för förgröningsstödet.

I år visar SAM Internet beslutade åtaganden om det finns några. Du kan se beslutade åtaganden för de här miljöersättningarna: betesmarker och slätterängar, fåbodar, restaurering av betesmarker och slätterängar samt skötsel av våtmarker och dammar. Finns det ännu inget beslutat åtagande visar vi som tidigare år ansökt 2015, 2016 eller 2017.

Nytt för i år är också att du kan bifoga filer och bilder tillsammans med SAM-ansökan.

E-legitimation

Jordbrukarstöden söks i e-tjänsten SAM Internet som du loggar in på med hjälp av din e-legitimation. SAM-Internet hittar du via www.jordbruksverket.se

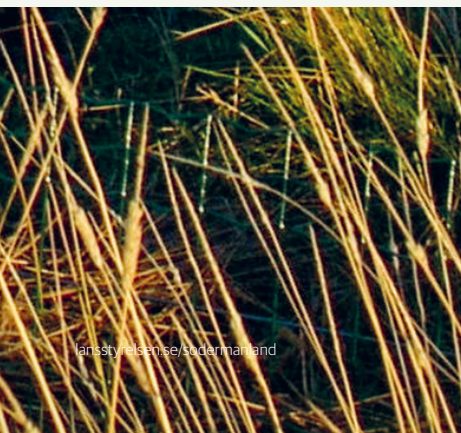
Om du gör ansökan för ett aktiebolag eller handelsbolag måste du ha en fullmakt för att kunna använda din e-legitimation för företaget. Fullmakt behövs även om du ska hjälpa en annan person med en ansökan. Att dela ut en fullmakt görs smidigast via **"Mina Sidor"** och börjar då att gälla direkt. Det går även att göra med hjälp av blanketten **"Fullmakt - E-tjänster"** som du hittar på Jordbruksverkets webbplats. Om du använder dig av blanketten är handläggningstiden omkring en vecka så tänk på att vara ute i god tid.

E-legitimation (BankID) - olika varianter;

- › **BankID på kort** som kopplas till datorn med en kortläsare
- › **BankID på en fil** som laddas ner till datorn
- › **Mobilt BankID** som är en applikation som kan användas på till exempel smarttelefoner och surfplattor med internetanslutning. Med Mobilt BankID kan du logga in på SAM Internet från vilken dator som helst. Mobilt BankID används när du gör din ansökan hos länsstyrelsen, en konsult eller hos en granne.

Låna dator hos oss!

Om du saknar dator eller internetuppkoppling kan du boka en dator på länsstyrelsen och logga in och göra din SAM-ansökan hos oss.

Välkommen att kontakta oss om du har frågor:

0771-67 00 00

jordbrukarstod.sodermanland@lansstyrelsen.se

Ring eller maila oss om du behöver hjälp!

Frågor gällande stödrätter eller CDB-registret?

Kontakta Jordbruksverket på telefon 0771-223 223.

Stödspecifika nyheter

Text: Jordbrukarstöd Foto: Christina Erdtman Johansson

Förgröningsstödet

- › Fler lantbrukare får undantag från kravet att ha ekologiska fokusarealer.
- › Mellangröda räknas som ekologisk fokusareal.
- › Det är förbud mot att använda växtskyddsmedel under vissa perioder på träda, vallinsädd i huvudgröda, mellangröda samt kvävefixerande grödor som anmälts som ekologiska fokusarealer.
- › Det är tillåtet att blanda kvävefixerande grödor med andra grödor.
- › Omräkningsfaktorn för salix höjs från 0,3 till 0,5. Omräkningsfaktorn för kvävefixerande grödor höjs från 0,7 till 1.
- › Fler lantbrukare får undantag från kravet på att behöva ha minst 2 eller 3 grödor.

- › Speltvete räknas nu som en egen gröda. Du använder grödkod 88, övrig odling på åkermark, för att anmäla på vilka skiften du odlar speltvete. Tidigare räknades speltvete som vanligt vete.

Mer pengar för betesmarker och slåtterängar

Ersättningsnivåerna kommer att höjas från och med 2018 för vissa delar inom miljöersättning för betesmarker och slåtterängar.

Ersättningen för extra djuromsorg får

Foderanalysen av ett parti grovfoder ska göras på näringsinnehållet för idisslare.

Ersättningen för utökad klövhälsovård för mjölkkor

Kravet på tiden mellan den första och sista verkningen sänks från 4 till 3 månader.

Kastrering av grisar

Det är inte längre möjligt att söka ersättning för kastrering av grisar.

Skärpning i tvärvillkoret om förbud mot att bränna stubbåker

Nu finns det inte längre några undantag från förbudet att bränna stubbåker när det gäller bränning som förberedelse inför sådd av höstoljeväxter. ■

Miljöersättning för vallodling

På de skiften med vall som du tar med i ditt åtagande ska det finnas en godkänd vallgröda i minst tre odlings-säsonger i följd. Vallgrödan ska vara huvudgröda på skiftet. De tre odlings-säsongerna räknas från första året vallen finns med i ansökan om utbetalning.

Kom ihåg att du ska söka utbetalning för minst 80 procent och max 120 procent av ditt åtagande. Om du söker över 120 procent – uppge om ett nytt 5-årigt åtagande önskas under "Övriga upplysningar".

De senaste årens torka kan ha orsakat en del etableringsproblem. Om misslyckad etablering till följd av torka är orsaken till att du inte når upp till 80 procent av ditt åtagande ska du förtydliga detta under "Övriga upplysningar", så att länsstyrelsen vet vad orsaken är. Beslut tas sedan i varje enskilt fall. ■

Minst
80%
Max
120%

Kom ihåg att du ska söka utbetalning för minst 80 procent och max 120 procent av ditt åtagande.

Miljöersättning för betesmarker och slåtterängar

- › Utbetalning måste sökas första året i åtagandet.
- › Från och med år 2 i åtagandet måste utbetalning sökas för minst 75 procent av åtagandet. Varje enskilt skifte måste vara med i utbetalningsansökan minst vartannat år.
- › Utökning med 10 procent av arealen genererar en ny 5-årsperiod (gäller för år 2-3 i åtagandet).
- › Utökning (oavsett omfattning) genererar automatiskt en ny 5-årsperiod från och med år 4 i åtagandet. ■

VIKTIGA DATUM

Punkter
i urval

Fullständig förteckning finns på Jordbruksverkets webbplats.

12 april

- › Sista dag för SAM-ansökan.
- › För att få gårdsstöd ska du ha minst 4 hektar jordbruksmark och stödrätter för minst 4 hektar senast den 12 april. Om du har stödrätter för mindre än 4 hektar, är 12 april sista dag att ta emot stödrätter från någon annan för att du ska få fullt gårdsstöd för 2018.
- › Sista dag att söka stödrätter ur den nationella reserven utan att få avdrag.
- › Om du söker någon av ersättningarna för ekologisk produktion är den 12 april sista dag att anmäla din produktion till det företag som ska certifiera din produktion.
- › Sista dag att ange minst ett produktionsplatsnummer för alla stöd och ersättningar där det behövs.
- › Om ett aktiebolag, handelsbolag eller annan juridisk person söker stödet till unga jordbrukare måste du skicka in underlag som visar hur ägandet är fördelat i den juridiska personen. Underlagen ska ha kommit in till länsstyrelsen senast den 12 april. Först när länsstyrelsen har fått underlagen räknas det som att din ansökan har kommit in.
- › Om ditt företag sysslar med viss annan verksamhet än jordbruk, till exempel permanenta sport- eller rekreationsanläggningar, och du därför behöver bevisa att ditt företag har rätt att få vissa jordbrukarstöd, så behöver du skicka in det underlaget senast den 12 april.

7 maj

- › Om din SAM-ansökan kommer in efter den 12 april minskar ditt stöd med 1 procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Om din SAM-ansökan kommer in efter den 7 maj får du inga pengar alls.

15 juni

- › Sista dag att göra vissa ändringar i SAM-ansökan. Efter den 15 juni kan du bara minska arealen på dina block och skiften eller ta bort block och skiften från din ansökan. Om du vet att du behöver ändra din ansökan ska du göra det så snart som möjligt. Om länsstyrelsen hittar fel i din ansökan vid handläggningen eller meddelat dig att din gård ska kontrolleras, får du inte ändra eventuella fel som hittas i kontrollen. Det betyder att sista dag att ändra ansökan kan vara tidigare än den 15 juni.
- › Tänk på att du från och med i år inte kan ändra grödkod efter den 15 juni.

Om du tar över hela eller delar av ett företag

Om du ska ta över ett helt jordbruksföretag ska du använda blanketten "Övertagande av hela SAM-ansökan 2018".

Om du ska ta över åtaganden och utbetalningar för miljöersättningar ska du använda blanketten "Övertagande av åtaganden och utbetalning av miljöersättningar 2018".

Då det fortfarande saknas en del funktioner i handläggningssystemet rekommenderar vi att den som tar över, utöver att skicka in blanketten om övertagande, även söker ersättning och åtagande för samtliga marker i sin egen SAM-ansökan. Det kommer då automatiskt vara 2018 som gäller som startår för sökta åtaganden. Om man tar över ett åtagande som ursprungligen söktes 2015 eller 2016 kan man ange att man önskar 2015/2016 som startår under "Övriga upplysningar". Startåret för åtagandet kommer därefter att korrigeras.

Blanketter och anvisningar finns på Jordbruksverkets webbplats.

Om du inte ska ta över ett åtagande, utan bara mark, räcker det att du och överlåtaren kommer överens om vilken mark du ska ta över. Sedan tar du med den marken i din SAM-ansökan. Det är då viktigt att överlåtaren tar bort de aktuella blocken ur sin SAM-ansökan.

Glöm inte att föra över stödrätter! Detta gör du via Mina sidor på Jordbruksverkets webbplats. ■

Inte längre möjligt att ändra grödkod efter den 15 juni

Tidigare har du kunnat ändra grödkod i din ansökan efter den 15 juni, om ändringen innebär att du söker lika mycket stöd eller mindre jämfört med den tidigare grödkoden. Det kan du inte längre. Du kan alltså bara ändra grödkod till och med den 15 juni. ■

Satsning på betesmarker och slätterängar

Text: Malin Almquist, malin.almquist@lansstyrelsen.se Foto: Monika Gustafsson

Betesmarker är en mycket artrik miljö som formats av betande djur under lång tid. På ängsmarker har växterna dessutom skördats genom slätter för att användas till djurfoder under vintern. Antalet betande djur minskar vilket medför att befintliga ängs- och betesmarker med höga naturvärden riskerar att växa igen. Detta gäller generellt för alla

typer av betesmarker men särskilt för vissa speciella betesmarkstyper och slätterängar.

Regeringen har därför beslutat att höja miljöersättningen för betesmarkstyperna slätterängar med särskilda värden, skogs-bete, mosaikbete och bete av andra gräs-fattiga marker med 1000 kronor/hektar, samt för alvarbete med 400 kronor/hektar. ■

Stödnivåerna per hektar blir efter ändringen följande:

Ersättning för betesmarker och slätterängar

Betesmarker och slätterängar med allmän skötsel.....	1 000 kr/hektar
Betesmarker med särskild skötsel	2 800 kr/hektar
Slätterängar med särskild skötsel.....	5 500 kr/hektar
Alvarbete.....	1 400 kr/hektar
Skogsarbete.....	3 500 kr/hektar
Mosaikbetesmarker.....	2 700 kr/hektar
Gräsfattiga marker	2 700 kr/hektar
Komplement bränning	800 kr/hektar
Komplement efterarbete	700 kr/hektar
Komplement höhantering	1 700 kr/hektar
Komplement lieslätter	7000 kr/hektar
Komplement lövtäkt	100 kr/styck
Komplement svårtillgängliga platser	1000 kr/hektar

◀ Till satsningen knyts också en förstärkt rådgivning som ska höja kunskaperna om olika skötselmetoder. Rådgivningen är särskilt viktig i områden där brist på betesdjur kan göra det svårt att upprätthålla det betestryck som behövs för att hindra att känsliga arter försvinner om marken växer igen.

Restaurering av betesmark?

- › Finns det växter som visar på att marken tidigare har betats? Såsom liten blåklocka, gökärt, jungfrulin?
- › Har marken andra biologiska värden, såsom f.d. betespräglade buskar och/eller grova träd? Hasselbuketter, grova björkar eller spärrgenig ek?
- › Hyser marken djurarter som är knutna till ett öppet landskap?
- › Innehåller marken äldre kulturspår, gravar, stenmurar, stenrosen, diken?

Behöver du mer betesmark?

Då kanske miljöersättningen för restaurering är något för dig och din gård.

Miljöersättningen är ett femårigt åtagande och ersättningen är på 3 600 kr/ ha och år. Du söker detta stöd direkt i SAM Internet, grödkod 95, sista ansökningsdatum är 12 april. ■

FOTO: JENNIE SVEDÉN

Kom ihåg!

Du får inte påbörja huggningen innan du fått ett besök i dina marker samt ett skriftligt startbesked från länsstyrelsen. Dock kan betesdjur gärna beta marken innan, vilket innebär att du kan stängsla marken innan om du själv vill.

För mer information

Kontakta Malin Almquist, 010-223 4366, malin.almquist@lansstyrelsen.se

Utbetalning av jordbrukarstöden

Text: Jordbrukarstöd

De flesta av länets lantbrukare har fått sina direktstödsutbetalningar och sina delutbetalningar för miljöersättningar gällande stödår 2017, men en del återstår fortfarande. Länsstyrelsen arbetar hela tiden för att besluta så mycket som möjligt, så tidigt som möjligt utefter givna förutsättningar. Handläggning

och utbetalning av jordbrukarstöden pågår löpande. Jordbruksverket har utbetalningsdag på fredagar.

För aktuell, uppdaterad och fullständig information rekommenderar vi dig att följa utbetalningsplanen på Jordbruksverkets webbplats. Du är alltid välkommen att kontakta oss om du har frågor!

2017 års stöd

Delutbetalning (75 %) sker löpande för följande stödformer:

- › Vallodling
- › Betesmarker & slätterängar
- › Kompensationsstöd
- › Ekologisk produktion (ytterligare 10 % betalas ut löpande)

OBS! Delutbetalningen för miljöersättningarna baseras på det som i dagsläget är klart i handläggningen och eventuella fel kommer att justeras i samband med slututbetalning.

Slututbetalningar: Utbetalning av de så kallade direktstöden (gårdsstöd, förgröningsstöd, nötkreaturstöd och stöd till unga lantbrukare) betalas ut i sin helhet och sker löpande.

Vallodling: Slututbetalning planeras att påbörjas under kvartal 3.

Betesmarker och slätterängar:

För åtaganden med enbart allmän skötsel sker utbetalning löpande och för åtaganden med särskild skötsel planeras slututbetalningen att påbörjas under mars månad. Obs! Gäller endast första året i åtagandet. Om du sökte ett nytt åtagande 2015 eller 2016 och inte gjort några förändringar planeras slututbetalning att påbörjas i maj månad. Om du har haft kontroll eller ansökt om att ändra ditt åtagande planeras din slututbetalning att påbörjas under kvartal 3.

Ekologisk produktion: Slututbetalning planeras under kvartal 3.

Kompensationsstöd: Slututbetalning sker löpande.

För övriga stöd hänvisar vi till Jordbruksverkets webbplats – se faktaruta.

2016 års stöd - slututbetalningar återstår

Enstaka ärenden för slututbetalning av direktstöden kvarstår och beslut sker löpande.

Betesmarker och slätterängar: För åtaganden med enbart allmän skötsel sker utbetalning löpande och för åtaganden med särskild skötsel planeras slututbetalningen att påbörjas under mars månad. Obs! Gäller endast första året i åtagandet. Om du sökte ett nytt åtagande 2015 och inte gjort några förändringar planeras slututbetalning att påbörjas i maj månad. Om du har haft kontroll eller ansökt om att ändra ditt åtagande planeras din slututbetalning att påbörjas under kvartal 3.

För övriga stöd hänvisar vi till Jordbruksverkets webbplats – se faktaruta.

2015 års stöd - slututbetalningar återstår

Betesmarker och slätterängar: För åtaganden med enbart allmän skötsel sker slututbetalning löpande och för åtaganden med särskild skötsel planeras slututbetalningen att påbörjas under mars månad. Om du har haft kontroll planeras din slututbetalning att påbörjas under kvartal 3.

För ersättning gällande ekologisk produktion där åtagandet endast avser växtodling sker slututbetalningen löpande. För övriga planeras slututbetalningen att påbörjas under maj månad. För de företag som har haft kontroll planeras slututbetalningen att påbörjas under kvartal 3.

Ersättning för omställning till ekologisk produktion: Planeras att påbörjas under juni månad.

Miljöersättningar för vallodling: Planeras att påbörjas under kvartal 3.

Kompensationsstöd: Enstaka ärenden kvarstår.

För övriga stöd hänvisar vi till Jordbruksverkets webbplats – se faktaruta. ■

Mer om jordbrukarstöden

Aktuell utbetalningsplan för samtliga stöd finns på jordbruksverket.se:

Stöd > Jordbrukarstöd > Utbetalningsplan 2015-2017

Snabbaste och bästa vägen för att se aktuella beslut i ditt ärende är via "Mina Sidor" på Jordbruksverkets webbplats. Utbetalning sker cirka tre veckor efter att beslutet är taget. Utbetalningsdagar är fredagar. Om beslut saknas pågår handläggningen fortfarande.

Om du har frågor är du välkommen att kontakta oss via:

Telefon 0771-67 00 00 eller e-post jordbrukarstod.sodermanland@lansstyrelsen.se

Den 2 februari godkände EU-kommissionen Sveriges ändringar i Landsbygdsprogrammet 2014–2020.

Text: Landsbygdsutveckling
Foto: Janni Servin

Landsbygdsprogrammet 2014-2020

PROGRAMÄNDRING GODKÄND

Programändringen gör att landsbygdsprogrammets totala budget ökar med närmare 1 miljard kronor i landet.

Ändringarna handlar om:

- › Att vi kommer att få mindre pengar inom vissa åtgärder medan andra prioriteras. Då det är flera myndigheter som handlägger ansökningar i landsbygdsprogrammet omfattas inte bara länsstyrelsens åtgärder av neddragningarna utan även övriga handläggande myndigheter.
- › Ett antal förstärkningar kommer att göras inom bredband, ekologisk produktion, betesmarker och slätterängar samt för miljöåtgärder inom projekt- och företagsstöd.
- › Neddragningar av medel inom landsbygdsprogrammet kommer att ske genom

Efter programändringen:

Landsbygdsprogrammets totala budget ökar med närmare 1 miljard kronor i landet".

indragningar av redan fördelade medel samt från reserven, det vill säga medel som ska fördelas för programperioden år 2018–2020.

- › Åtgärder som drabbas av neddragningar är bland andra nya jobb där stor del av reserven dras in och investeringar för rekreation och turism, småskalig infrastruktur samt samarbeten och diversifiering. Inom investering kommersiell service kommer även redan tilldelade medel att minska.
- › Länsstyrelsen i Södermanland konstaterar att neddragningarna främst drabbar de åtgärder som generellt har låg ansökningsgrad. Dock kan vissa enskilda ansökningar som ligger inne nu påverkas av programändringarna. ■

Minska utsläppet av växthusgaser och ammoniak

De stora nederbördsmängderna under hösten har för vissa skapat problem med överfulla gödsellager. Inom landsbygdsprogrammet finns medel att söka för investeringar i till exempel extra lagringskapacitet.

Text och foto: Klas Fredriksson, klas.fredriksson@lansstyrelsen.se

Att väder och nederbördsmängder varierar under året och mellan år är några av de förutsättningar som måste beaktas vid planering av jordbruksverksamhet. Vissa lantbrukare behöver öka sin gödsellagringskapacitet för att ha tillräckligt stora marginaler för att hantera stora nederbörds-mängder i gödselvädsanläggningar. Höstens regn har gjort att kommunernas miljö- och hälsoskyddsförvaltning fått fler ansökningar om dispens från förbudet att sprida stallgödsel under tiden 1 december till 28 februari.

Det finns möjlighet att söka stöd för att bygga extra lagringskapacitet för gödsel utöver de lagkrav som gäller. Stödet gäller endast nybyggnation och investeringskostnaden måste överstiga 100 000 kronor. Stödnivån ska vara 40 procent av stödberättigande utgifter upp till högsta stödbelopp. I Södermanlands län är högsta stödbelopp 1 000 000 kronor per stödmottagare. ■

Andra investeringar för att minska utsläppen

- › Teknik för spridning och nedmyllning av stallgödsel
- › Nybyggnad av extra lagringskapacitet utöver lagkrav
- › Rötresthantering för jordbruksföretagets egna behov

Mer information finns på länsstyrelsens webbplats i: Regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet 2014–2020. Kontakta Klas Fredriksson vid frågor.

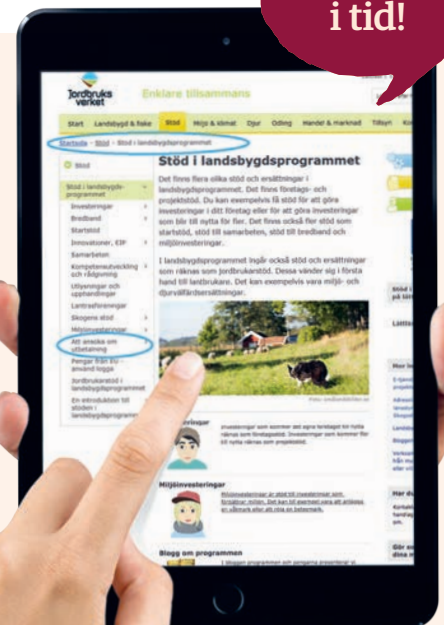
**Ansök
i tid!**

Viktigt att komma in med slututbetalning innan ditt slutdatum

Om din ansökan om slututbetalning kommer in efter det slutdatum som står i ditt beslut om stöd gör vi ett avdrag. Avdraget är 50 procent av utbetalningsbeloppet om förseningen är högst 14 kalenderdagar. Om förseningen uppgår till mer än 14 kalenderdagar avvisar vi din ansökan om slututbetalning. Det betyder att du inte får några pengar.

Hinner du inte?

Du kan ansöka om att få ditt slutdatum ändrat. Du ansöker i så fall om ändringen på blanketten "Ansökan – ändring av beslut om stöd". Blanketten finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se. Du måste ansöka om detta innan ditt slutdatum. ■

Nya rutiner och avgifter kring märkningsutrustning

Under 2018 ändrar Jordbruksverket sina rutiner för beställning av märkningsutrustning, vilket innebär att beställningen kommer att ske direkt från tillverkaren. Förändringen görs för att du som kund ska få bättre och snabbare service.

Text: Jordbrukarstöd Foto: Christina Erdtman Johansson

Redan under våren 2018 kommer du att kunna beställa direkt från Stallmästaren och då kan du inte längre beställa deras produkter genom Jordbruksverket. Från och med 2019 kan du bara beställa från de tillverkare som har anslutit sig till den nya rutinen. I dagsläget vet vi inte om eller när fler tillverkare kommer att ansluta sig.

Djurmärkningskontroll

Tänk på att om det beställts märken tidigare samma dag som föransmälan om djurkontroll, är det lantbrukarens skyldighet att bevisa för länsstyrelsen att beställningen skett innan föransmälan. Det gäller märken till omärkta djur eller om fler än 10 procent av nötkreaturen i besättningen tappat ena öronmärket. Annars kan dessa fel resultera i tvärvillkorsavdrag.

Fullmakt

Den som lämnat fullmakt hos Jordbruksverket för beställning av märkningsutrustning kommer att behöva lämna fullmakt för beställning direkt hos Stallmästaren. Man kan lämna fullmakt hos Stallmästaren från och med den 1 februari.

150 kr

Beställning via blankett
150 kronor per beställning.
Gäller både original och ersättningsbrickor.

Nya administrativa avgifter

Från den 1 februari införs nya administrativa avgifter vid beställning av märkningsutrustning via Jordbruksverket. Det gäller vid beställning både via blankett och e-tjänst. De kommer också börja ta ut en administrativ avgift för beställning av ersättningsbrickor. Beställer du via Jordbruksverkets e-tjänst är det billigare än via pappersblankett. För prisuppgift om märkningsutrustning ska du kontakta tillverkaren.

35 kr

Beställning via e-tjänst:
35 kronor per beställning.
Gäller både original och ersättningsbrickor.

VILT FÖRVALTNING

**Rovdjusinventering | Dovhjortprojektet | Afrikansk svinpest
Utökad skydds jakt på kron- och dovhjortskalv**

Foto: Lars Petersson

ROVDJURSINVE

De stora rovdjurens antal och utbredning i Sverige följs regelbundet upp med hjälp av inventeringar. Resultaten utgör grund för förvaltning av arten vilket bland annat leder till underlag för beslut om jakt och skadeförebyggande åtgärder.

Text: Lovisa Häggström, lovisa.haggstrom@lansstyrelsen.se Foto: Lovisa Häggström, Lars Petersson

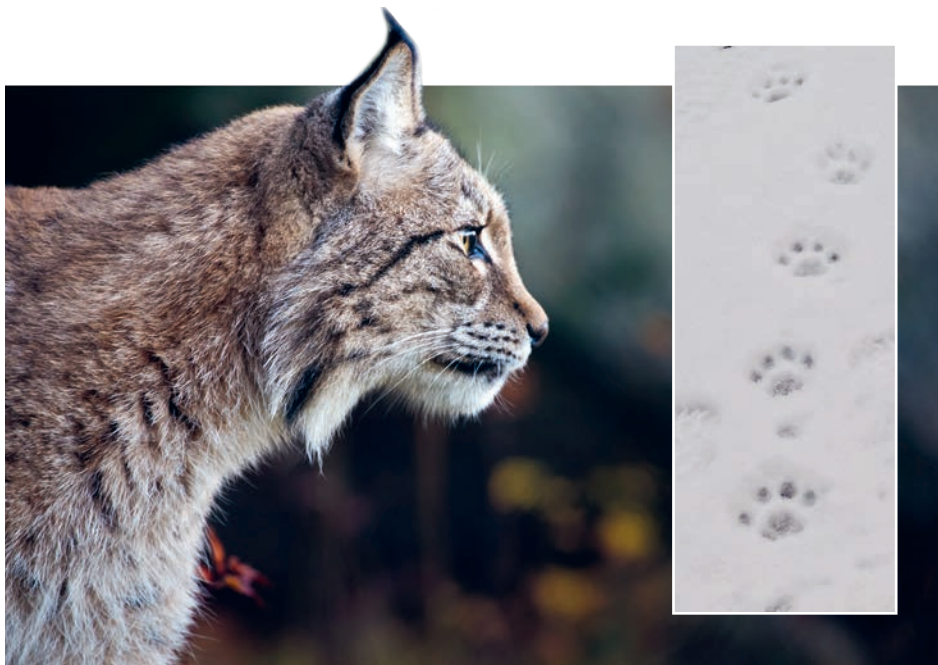
I nventeringarna genomförs enligt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd. Länsstyrelserna planerar, genomför, dokumenterar och sammanställer länens inventeringar. Länsstyrelsen samarbetar med jägare, allmänhet och olika intresseorganisationer.

Viltskadecenter granskar inventeringarna och Naturvårdsverket fastställer resultaten varje år. En slutlig rapport om resultat sammanställs efter inventeringsperiodens slut.

Lodjur i Sörmland

Lodjur inventeras från 1 oktober till 28 februari. Inventeringsarbetet för lodjur genomförs i huvudsak genom spårningar på snö under vintersäsongen.

För att uppskatta antal lodjur räknas antal kullar med ungar som föds varje år, varje kull kallas en föringring. Södermanland har under många år kunnat kvalitetssäkra mellan en och tre föringringar av lo i länet per år. Årets resultat är ännu inte klart.

Lodjurets spårstämpel. Ett lodjursspår har vanligtvis avtryck av fyra tår utan klor. Spåret är omkring 6-10 cm långt och ganska runt. I tydliga spår kan man känna igen lodjurstämpeln på att den är asymmetrisk, de två mellersta tårna står olika långt fram i spåret. Det kan jämföras med din egen hand, om du håller den framför dig med tummen dold under handflatan.

Vargrevir kvalitetssäkrat

Varg inventeras från 1 oktober till 31 mars. Förutom spårning på snö samlas vargspillingning in och analyseras. DNA-prover från spillningar och urin är ett viktigt redskap i inventeringsarbetet eftersom man utifrån detta kan avgöra om en särskild varg härstammar från en viss familjegrupp i den skandinaviska populationen eller om det är en immigrant från den finsk-ryska populationen. DNA kan också förenkla arbetet med att avgöra om samma varg stannar länge på samma område eller om vargen rör sig vidare i landskapet.

Södermanland har hittills skickat in över 120 spillningsprover för analys under inventeringsperioden. Många prover har tillräckligt god kvalitet för att kunna analyseras och ge information om art, kön och identitet.

För första gången på mycket länge har Länsstyrelsen i Södermanlands län kvalitetssäkrat vargrevir som helt legat i Söderman-

INVENTERING

land. Norr om Katrineholm föddes våren 2017 en kull med valpar som visade sig vara hybrider mellan varg och hund.

Gener från tamhund kan på sikt hota den skandinaviska vargens gener. Vi har en lagstiftning som förbjuder av korsningar mellan varg och hund, därför togs beslut om avlivning under hösten 2017.

Under inventeringssäsongen 2017/2018 har även ett revirmarkerande par konstaterats söder om Ärla samt en ensam hane som rör sig söder om väg 57 mellan Gnesta, Flen och Nyköping. Vargar rör sig på mycket stora områden, ett genomsnittligt skandinaviskt vargrevir är cirka 100 000 hektar (10 kvadratmil), men kan variera kraftigt mellan 20 000 och 400 000 hektar.

Med hjälp av spillningsinventering vet vi att vargarna från Sjundareviret, rör sig mellan Södermanland och Stockholms län. I Sjundareviret återfinns spillning från två vuxna individer och två valpar födda våren 2017. ■

< Vargens spårstämpel.

Vargens fyra tår är ofta symmetriskt placerade. Det betyder att de två mellersta tårna är lika långa, samt att de två yttre tårna är lika långa (men kortare än mellantårna). Detta gäller hunddjur och kan i Sverige exkludera andra arter från spårstämpeln. Hunddjuren skiljs från varandra genom spårstorlek och rörelsemönster.

Spårning kräver kunskap

Varg och lodjur inventeras framför allt genom spårning på snö. För att kunna göra det behövs både kunskap och erfarenhet. Förväxlingsriskerna är många. Spårstämplor efter vissa hundraser överlappar till exempel i storlek med spårstämplor från varg och det är lättare än man kan tro att förväxla spårlopor efter lodjur med varglöpor.

Rapportera snabbt innan spåren försvinner!

Rovdjur kan röra sig över stora ytor på kort tid och spåren kan därför observeras av flera människor på olika platser. För att säkerställa art och undersöka om det rör sig om ett eller flera djur måste spåren kvalitets säkras på plats av länsstyrelsen.

Länsstyrelsen kan inte åka på alla rapporter utan måste prioritera bland dem. Prioriteringarna görs utifrån vilken information om förekomst länsstyrelsen har sedan tidigare. Rapporter om förekomst av nya arter och/eller nya områden i länet har hög prioritet.

Rapportera i Skandobs

I databasen Skandobs, www.skandobs.se, kan du registrera dina observationer om du har sett något av de stora rovdjuren (björn, järv, lodjur, kungsörn eller varg) eller spår av dem.

Avstämningsmöte

Dovhjortsprojektet

Länsstyrelsen startade upp ett samverkansprojekt under 2016 tillsammans med berörda organisationer i syfte att skapa en bättre förvaltning av dovhjortar i länet.

Text: Josefin Linusson, josefin.linusson@lansstyrelsen.se Foto: Johan Varenius

Målet med projektet är att öka kunskapen om dovhjorten och skapa en mer förutsägbar förvaltning. Detta är ett unikt initiativ i Sverige och Naturvårdsverket finansierar projektet. Länsstyrelsen startade upp ett samverkansprojekt under 2016 tillsammans med berörda organisationer i syfte att skapa en bättre förvaltning av dovhjortar i länet.

Målet med projektet är att öka kunskapen om dovhjorten och skapa en mer förutsägbar förvaltning. Detta är ett unikt initiativ i Sverige och Naturvårdsverket finansierar projektet.

Under 2017 genomfördes flera uppstarts-träffar, två utbildningsdagar samt en rad lokala möten och fältvandringar i dovhjortsprojektets regi. Den 7 februari 2018 höll länsstyrelsen ett avstämningsmöte för dovhjortsprojektet på Hedenlunda slott i Flen. Vid mötet deltog representanter från flera av de idag 18 ingående dovhjorts-skötselområdena i länet. Bland deltagarna fanns även företrädare för älgskötselområden som är intresserade av att ingå i projektet, ledamöter i Viltförvaltningsdelegationen samt företrädare från styrgruppen för projektet som bland annat består av LRF och Jägareförbundet.

Länsstyrelsen presenterade en nulägesrapport från projektet om vad som skett sedan starten i december 2016, hur många dovskötselområden som hittills har upprättats, avskjutningsstatistik och tips på upplägg för att bedriva förvaltningen i ett skötselområde.

Med inbjudan till mötet hade även en enkät skickats med. Resultatet från enkäten presenterades på mötet. Något som återkom både i enkäten och på mötet är svårigheten att få "alla" ingående marker att engagera sig i projektet. Det kan bero på att det är en stor variation i dovhjortens förekomst inom vissa skötselområden och att synen på dovhjorten hos olika intressenter varierar. Mötet kom dock fram till att oavsett vilket intresse som finns för dovhjort så ger deltagande i projektet en plattform att diskutera arten och dess förvaltning på ett sätt som långsiktigt kan fungera för alla.

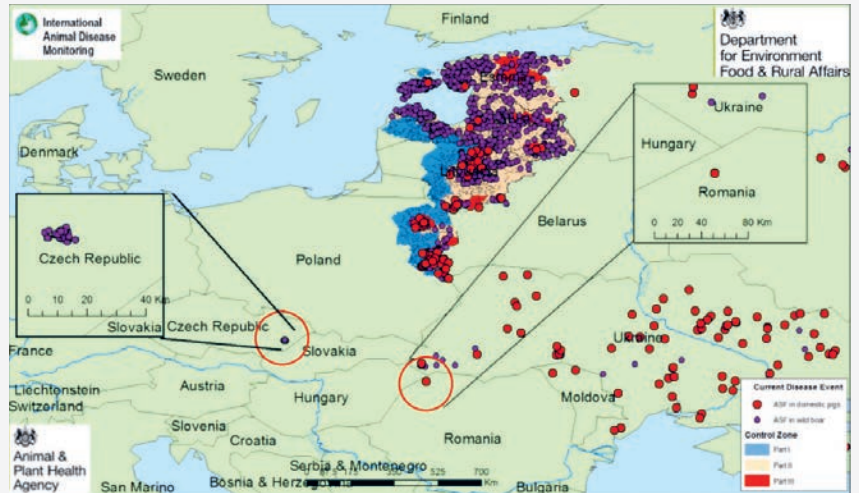
Ett inslag under dagen var att några av de ingående skötselområdena som har kommit igång med arbetet med att samla in avskjutningsstatistik, inventera dovhjortsstammen samt upprätta skötselplaner berättade om sina erfarenheter.

Senare på dagen berättade viltkonsult och veterinär Jonas Malmsten om sjukdomarna pasteurella, Chronic wasting disease och

Svårigheter & fördelar som dessa områden mött:

- > Det kan vara svårt att få alla ingående jaktområden att följa de avskjutningsregler som är satta i skötselplanen.
- > Det är svårt att samla in avskjutningsrapporter.
- > För att kunna genomföra en lyckad inventering på våren är det bra att i tidigt skede fastställa minst tre kvällar då alla är ute samtidigt. Är det dåligt väder någon kväll, så har man reservdatum. Ett skötselområde hade ett upplägg där de inventerade varandras marker för att öka samverkan och lokalkännedomen.
- > Viktigt att alla ingående jaktlag i skötselområdet får ta del av löpande information om projektet.
- > Ett större engagemang från markägarna i projektet vore positivt.
- > Ojämn spridning av dovhjort inom ett skötselområde bidrar till olika syn på hur förvaltningen ska bedrivas.
- > Det behöver inte vara den sittande styrelsen för älgskötselområdet som även förvaltar dovhjort. Flera skötselområden har tillsatt en arbetsgrupp som bara omhändertar dovhjortsprojektet.

Kartan visar utbredningen av afrikansk svinpest.

Afrikansk svinpest

Text: Josefin Linusson, josefin.linusson@lansstyrelsen.se

Foto: http://www.npa-uk.org.uk/Where_next_for_African_swine_fever.html

afrikansk svinpest. Därefter följde ett föredrag av Per Thelin och Jacob Gustavsson som är viltförvaltare på Boo Egen-dom i Närke. De berättade om förvaltning av dovhjort och deras erfarenhet av ett omfattande utbrott av pasteurella och hur det påverkade dovhjortstammen.

Naturvårdsverket, som finansierar projektet, informerade om sin viltstrategi, områdesförvaltning och ändringen i jaktförordningen avseende skydds jakt efter hjortkalv.

Länsstyrelsen avser att framöver fortsatt ha ett till två arrangemang om året samt löpande information på länsstyrelsens webbplats om vad som händer i projektet. Vidare önskar länsstyrelsen att det ska finnas ett engagemang för att inventera skador orsakade av dovhjort. Vi informerade om att det finns bidrag att söka för bland annat att sätta upp referensrutor.

De önskemål om framtida aktiviteter som kom fram från deltagarna på mötet var att länsstyrelsen arrangerar en utbildningsdag avseende skador på skog och gröda eftersom det ofta missuppfattas vilken art som gett upphov till olika skador.

Mötet avslutades med en demonstration i hur bedömning av dovhjortstroféer går till. ■

Afrikansk svinpest är en virusjukdom som är mycket smittsam. Viruset kan drabba såväl vildsvin som tamsvin men inte människor. Sjukdomsförloppet hos den aktuella virusstammen är ofta mycket snabbt (5–10 dagar) och djuret drabbas bland annat av hög feber, nedsatt allmäntillstånd, andningssvårigheter, kräkningar, diarré, ostadig gång samt blödningar från mun och ändtarm. Dräktiga suggor kan kasta sina foster. Vissa djur dör innan de ens uppvisat symptom.

Viruset finns hos vissa vildsvinstammar i Afrika men förekommer också i bland annat Ryssland, Baltikum, Polen, Tjeckien och Rumänien. Sjukdomen sprids i Europa men har hittills inte påvisats hos varken vild- eller tamsvin i Sverige. Att sprida smittan är lätt och den skulle kunna komma till Sverige via exempelvis livsmedel, människor eller fordon.

Idag går många jaktresor till länder där smittan finns. Har du varit på jaktresa i områden där svinpest förekommer är det viktigt att komma ihåg att till exempel kläder, skor, troféer och livsmedel kan föra smittan till Sverige. Om du har haft med din jakthund på resan kan även den sprida smittan. För att minska risken för smittspridning rekommenderar Jordbruksverket att skor och kläder tvättas i minst 60 grader och desinficeras. Du bör även vänta minst 48 timmar innan du har kontakt med djur i Sverige. Det är förbjudet att ta med sig kött från både vild- och tamsvin från vissa zoner i de länder där smittan har upptäckts. Viruset kan bland annat överleva i fryst/kylt, rökt och saltat kött. ■

Anmälningsplikt

Misstänkt smitta?

Om du misstänker att du har hittat ett smittat vildsvin i Sverige ska du kontakta Statens veterinärmedicinska anstalt, Jordbruksverket och/eller länsstyrelsen. Sjukdomen råder under epizootilagen och är därför anmälningspliktig.

Utökad skydds jakt

Regeringen har beslutat om en utökad skydds jakt på kron- och dovhjortskalv i syfte om att minska skador på skog och grödor.

Text: Johan Varenius johan.varenius@lansstyrelsen.se Foto: Torleif Nilsson

Den 30 november 2017 meddelande Regeringskansliet i ett pressmeddelande att Regeringen hade beslutat om en utökad möjlighet till skydds jakt på kron- och dovhjortskalv för att minska skador på skog och grödor. Regeländringen införs i Jaktförordningens bilaga 4 och trädde i kraft den 1 januari 2018. Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht gjorde följande uttalande i samband med pressmeddelandet:

– Jag vet att många jord- och skogsbrukare är väldigt frustrerade över de skador som kron- och dovhjortar orsakar och därför är den här regeländringen viktig. En utökad skydds jakt på årskalvar kommer hjälpa jord- och skogsbrukarna utan att medföra alltför stor negativ påverkan på kron- och dovhjortstammarna.

Till grund för beslutet ligger bland annat flera hemställningar som skickats till Regeringen från en rad intresseorganisationer. Där har det framlagts gemensamma förslag på en liknande

möjlighet till skydds jakt efter kron- och dovhjortskalv. Den nu beslutade regeländringen, som är en skydds jakt på eget initiativ, betyder att det är jakträttsinnehavaren själv som bedömer om arten orsakar skada. Ändringen är numera införd i Jaktförordningens bilaga 4 och lyder som nedan:

22) Om det behövs för att förebygga skada, får årskalv av dov- och kronhjort som uppträder vid fält med oskördad gröda jagas i hela landet utom Skåne och Gotlands län, den 1 juli – den 15 april.

23) Årskalv av kronhjort som orsakar stamskada på barrträd får jagas i hela landet utom Skåne och Gotlands län, den 1 juli – den 15 april.

Åtterrapporering av kronhjortkalv till länsstyrelsen

Enligt jaktförordningen 5 a § så ska kronhjortar som fälls inrapporteras till länsstyrelsen. Det gäller både för områden som

länsstyrelsen har registrerat för jakt efter kronhjort, till exempel ett skötselområde, samt djur som fälls på oregistrerad mark. Anmälan av jaktresultat ska vara länsstyrelsen tillhanda två veckor efter jakttidens utgång. Jakttidens utgång är den som anges i punkterna 22 och 23, det vill säga den 15 april. Detta gäller även kronhjortskalvar som fälls med stöd av den nya skydds jaksregeln. Det finns inga formella krav på att återrapportera fällda dovhjortskalvar.

Fördel med god kommunikation i skötselområdena

Flera kron- och dovhjortsskötselområden har hört av sig till länsstyrelsen och ser svårigheter med att upprätta skötselplaner med avskjutningsmål då de inte kommer att veta hur många djur som kommer att fällas med stöd av denna regeländring. Länsstyrelsens råd är att skötselområdena och alla ingående jaktlag diskuterar detta på kommande årsmöten och gemensamt kommer överens om en rutin för återrapportering av hjortkalvar som fälls med stöd av den nya regeländringen. Det kan bidra till kunskap om vart skadebilden är störst, hur många djur som fälls samt en ökad kännedom om hjortstammens utbredning i området. ■

Vattenveckan 16-27 maj

Vattenveckan vill skapa förståelse för vattnets många värden och användningsområden - allt ifrån livsmiljöer till livsmedel.

Text: Weronica Klasson, weronica.klasson@lansstyrelsen.se Foto: Monika Gustafsson

Vi uppmärksammar att vatten är en ändlig resurs som vi alla använder dagligen och som alla har ett ansvar för att förvalta med förnuft. Med små medel kan var och en av oss göra stor skillnad.

Under vattenveckan kommer det finnas en mängd olika aktiviteter för både stora och små där vi får veta mer om vatten. Aktiviteterna kommer att vara utspridda i hela Södermanlands län och förhoppningsvis erbjuda alla något nytt att lära sig. I år kommer vi under vattenveckan få ta del av våtmarkens dag, biologiska mångfaldens dag, invigning av ett nytt marint naturreservat och vattendragsvandringar. Vi kommer att lära oss om provtagning, växter och djur i vatten, hur man släpper tillbaka fisk på ett skonsamt sätt, information om många spännande projekt som pågår i vårt län och mycket mer.

För mer information och schema håll utkik på länsstyrelsens webbplats. ■

Gröna näringar i en grön omställning

Du vet väl om att du som lantbrukare kan söka stöd från Klimatklivet? Sverige genomgår en omfattande omställning till att bli ett koldioxidneutralt samhälle och i det arbetet är energieffektiviseringar en central del. Naturvårdsverket handlägger och beslutar om stödet medan länsstyrelserna yttrar sig och svarar på frågor. Hittills har företag och föreningar i Södermanland beviljats bidrag för att bland annat byta ut oljepannor, spannmålstorkar och för att uppföra en biokolsanläggning. Det går också att söka stöd för byte av tunga arbetsmaskiner till fossilfria alternativ. Totalt ska 1,7 miljarder kronor fördelas till olika projekt över hela landet under 2018! ■

Ansökningsdatum 2018

17 april – 17 maj
27 augusti – 27 september

Har du frågor?

Välkommen att kontakta Deniz Butros, Energi- och klimatstrateg, deniz.butros@lansstyrelsen.se

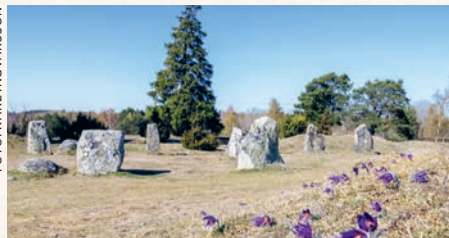

FOTO: ANDERS JOHANSSON

Kompetens- utveckling

KURSER, FÖRELÄSNINGAR & RÅDGIVNING

FOTO: KARL INGVARSSON

Lär dig mer om forn- och kulturlämningar

Länsstyrelsen planerar kurser i maj 2018 i Gnesta och Julita.

Dagens landskap bär många spår av forna tider. Ofta är höga kulturvärden knutna till områden med höga naturvärden. Var finns det forn- och kulturlämningar? Hur ser de ut? Vilka lagar och regler finns? Behöver forn- och kulturlämningar skötas? Finns det stöd att söka? Det är några av frågorna som vi kommer att besvara under kursen.

Vi börjar dagen med fika och ett teoripass inomhus. Efter att vi ätit lunch tillsammans besöker vi några platser i omgivande landskap. Vi tittar på olika forn- och kulturlämningar och hur de bäst kan skötas med hänsyn till natur- och kulturvärden utifrån den verksamhet som bedrivs på platsen. Eftermiddagskaffe dricker vi i fält.

Anmälan

Preliminära datum är 3 maj i Gnesta och 8 maj i Julita. Anmälan görs i kalender på länsstyrelsens webbplats. Kursen är kostnadsfri och bekostas med medel ur Landsbygdsprogrammet.

Har du frågor?

Olof Pettersson, arkeolog, 010-223 43 40, olof.pettersson@lansstyrelsen.se

Bo G Svensson, byggnadsantikvarie, 010-223 43 44, bo.svensson@lansstyrelsen.se

Malin Almquist, 010-223 43 66, malin.almquist@lansstyrelsen.se

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

Fårkurser i Mälardalen-Hjälmarregionen 2018-2019

Länsstyrelserna i Mälardalen-Hjälmarregionen har under 2018-2019 ett samarbetsprojekt med fårträffar. Projektet innehåller en serie med åtta träffar och en studieresa i varje län. Träffarna har olika teman och alla handlar om fårskötsel och lammproduktion. Med dessa kurser vill vi stimulera till ökad kunskap hos fårägare och därmed främja god djurvälstånd hos en betydelsefull grupp av betesdjur. Schemat för träffarna är enligt nedan och Ulrika König eller Theo Den Braver från Gård & Djurhälsan medverkar på alla träffar utom bete där

båda medverkar. Länsstyrelsen medverkar på vissa träffar.

Anmälan och kostnad

Anmälan sker i kalendern på respektive länsstyrelsens webbplats, cirka 1 månad innan kurstillfället.

Kostnaden för hela kursen är 1500 kronor exklusive moms alternativt 300 kronor exklusive moms för enstaka tillfällen. Kostnad för mat och fika betalas av deltagaren på plats. Kostnad för studieresa tillkommer.

Län	AB Berga	C Jälla	D Plevnagården	T Kvinnerssta	U Ransta
1. Lamning	8 mars	1 feb 2019	26 feb 2019	6 mars	15 mars
2. Bete	23 maj	21 maj	8 maj	7 maj	31 maj
3. Vallodling	5 juni	18 juni	4 juni	17 maj	19 juni
4. Fårens utfodring	27 aug	13 aug	15 aug	28 aug	29 aug
5. Praktisk fårhälsa	10 sep	11 sep	13 sep	25 sep	26 sep
6. Byggnader	5 nov	6 nov	20 nov	21 nov	7 nov
7. Allmän fårhälsa	6 dec	3 dec	5 dec	11 dec	12 dec
8. Fåråret 2019	14 jan	28 jan	15 jan	29 jan	9 jan

FOTO: LÄNSSTYRELSEN I ÖREBRO LÄN

Har du frågor?

AB och C-län:

Åsa Pettersson, Stockholm
010-23 15 16,
asa.pettersson@lansstyrelsen.se

D och U-län:

Malin Nilsson, Södermanland
010-223 43 64,
malin.nilsson@lansstyrelsen.se

T och U-län:

Maria Bergman, Örebro
010-224 83 39,
maria.t.bergman@lansstyrelsen.se

Detta projekt har beviljats nationella medel ur Landsbygdsprogrammet 2014-2020, som finansieras gemensamt av EU och svenska staten.

Betesplanering på naturbetesmarker

Vi kommer att prata om hur du kan utnyttja potentialen i gårdens naturbetesmarker så att både ekonomi och naturvärden gynnas. Margareta Dahlberg, MD Lantbruksråd, Linköping, kommer att hålla i kursen. Margareta har många års erfarenhet som lärare och rådgivare inom nötkött- och mjölkproduktion.

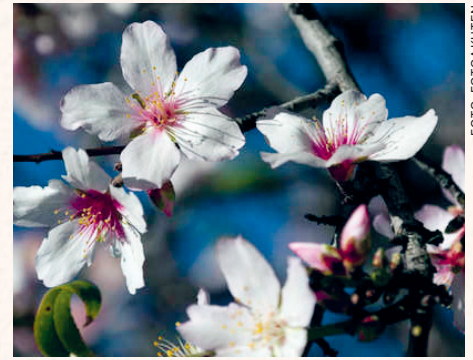
Deltar gör också Malin Almquist som jobbar med miljöersättningar och rådgivning på länsstyrelsen.

Tisdag 22 maj, kl. 13.30-16.00
Lindholms gård, Eskilstuna

Deltagandet är kostnadsfritt. Vi bjuder på fika. Anmälan är bindande och sker via kalendern på länsstyrelsen i Södermanlands webbplats.

Har du frågor?

Malin Almquist 010-223 43 66,
malin.almquist@lansstyrelsen.se

Smakrik och blomstrande besöksnäring

”Smakrik och blomstrande besöksnäring” är ett projekt i Mälardalen som finansieras med pengar från Landsbygdsprogrammet. Genom projektet erbjuds kompetensutveckling och rådgivning för besöksföretag på landsbygden i Södermanlands län. Du som har ett boende, servering, gårdsbutik, aktiviteter för besökarna eller annan besöksverksamhet på landsbygden är målgruppen. Alla företag som tillhör målgruppen är välkomna att delta på aktiviteterna!

Rådgivning för ett lönsammare besöksföretag

Nu kan du som har ett besöksföretag på landsbygden i Södermanlands län få rådgivning anpassat för just ditt företag inom följande ämnesområden:

- › **Trädgårdsvård** – Att bevara och utveckla en historisk trädgård
- › **Trädgårdsdesign** – Med trädgården som skyltfönster
- › **Matlagning** – Hög matupplevelsen
- › **Marknadsföring** på webben och i sociala medier
- › **Storytelling** – Att bygga försäljningen kring en historia
- › **Sälj mer i din gårdsbutik**
- › **Tillgänglig besöksverksamhet**

Har du frågor?

Besök projektets webbplats:
www.lansstyrelsen.se/Vastmanland/Sv/lantbruk-och-landsbygd/Radgivning-kurser/smakrik-och-blomstrande-besoksnaring/Pages/default.aspx

Du kan också kontakta avdelningschef Maria Ek, maria.ek@lansstyrelsen.se, 010-224 92 45

Ekologiskt lantbruk

Driver du ekologiskt lantbruk eller är intresserad av att ställa om? Då kan du få kompetent hjälp av våra rådgivare inom ekologisk odling och djurhållning.

Rådgivning erbjuds för tillfället till produktionsinriktningarna:

- › Växtodling
- › Mjölk
- › Nöt
- › Lamm
- › Potatis och frilandsgroönaker
- › Ägg och fjäderfä

Följande aktörer erbjuder kostnadsfri rådgivning inom:

Växtodling, mjölk, nöt och lamm:

HS Konsult AB
Olof Olsson, 076-778 40 38
olof.olsson@hushallningssallskapet.se

Agrodynamik AB
Wijnand Koker, 070-562 17 87
wijnand.koker@telia.com

Nyhet!

Ekologisk potatisodling:

HS Konsult AB
Henrik Nätterlund, 0702-38 10 82
henrik.natterlund@hushallningssallskapet.se
Pia Björsell, 070-562 02 12
pia.bjorsell@hushallningssallskapet.se

Nyhet!

Ekologisk grönsaksodling:

Agrodynamik AB
Wijnand Koker, 070-562 17 87
wijnand.koker@telia.com

Kurser samt kostnadsfri rådgivning inom ekologisk ägg- och fjäderfäproduktion:

Åsa Odelros, 070-697 66 11, asa@odelros.se

Fler aktiviteter på gång!

Vi planerar i nuläget också flera aktiviteter inom ekologisk produktion, så håll utkik på länsstyrelsens webbplats och i vår kalender för de senaste nyheterna!

Har du frågor?

Kontakta Jenny Askenfelt,
010-223 43 73,
jenny.askenfelt@lansstyrelsen.se

Skogen skulle
vara mycket tyst
om bara den bästa
fågeln sjöng

B

4 frågor till...

Årets lantis #23

Annette Granquist från Sparreholm, nummer 23 på tidningen Lands lista över årets lantisar 2017.

Tidningen Land utser varje år tillsammans med sina läsare 100 personer som förtjänar en extra hyllning för sina betydelsefulla insatser för en levande landsbygd.

Annette Granquist har under 2016 och 2017 tagit ut nyanlända i naturen och visat dem blommor, djur, kulturarv och förklarat allemansrätten.

Hur känns det att vara nummer 23 på listan med årets lantisar?

– Överraskande. Jätteroligt. Jag hade inte en aning om att jag var nominerad bland alla ”kändisar”, en stor ära. Jag tyckte inte att det var så stor sak jag gjort. Det betydde mer än vad jag från början förstod.

Berätta om hur det kom det sig att du började leda naturvandringar för nyanlända?

– Studieförbundet sökte på Facebook någon naturintresserad person som var intresserad av att berätta för nytillkomna om natur och miljö i Sverige. Eftersom jag gärna vistas ute och har ett intresse för djur,

natur och för människor så sökte jag och fick jobbet. Jag berättar och visar bilder och vi går ut och tittar i omgivningarna. Jag är ju pensionär och har tid och ork att jobba några timmar varannan vecka så det här passade mig.

Har du några tips till den som vill engagera sig i integration på liknande sätt som du gjort?

– Tag kontakt med kommunen och studieförbunden där du bor och erbjud din hjälp. Berätta om dina intressen och din kunskap. Man kan göra det enkelt och prova att bara vara språkvän till att börja med. Man får många nya vänner för livet och det är jätteroligt.

Vilket är ditt bästa minne från naturvandringarna?

– Deltagarnas nyfikenhet och glädje över allt man får göra i naturen. Plocka bär och svamp, titta på djur och lyssna på fåglar. Att bara få vistas i naturen och njuta av tystnaden. ■